

נראדה אור

פרשת בשלה תשפ"ג
גליון קנח שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

כבר לימדונו הצדיקים שאין דבר המתרחש בעולם שלא בהשגחה פרטית מלעילא, כך שענין החל בתאריך ובזמן מסויים ודאי שייכות יש לו לזמן זה, גם אם לא תמיד רואים את הקשר ביניהם.

אמנם כאשר יומא דהילולא של מרן הס"ק זי"ע חל בשבת שירה הקשר ביניהם כ"כ שקוף עד שכמעט אין צורך לבארו. כל עבודתו של אותו צדיק היתה להאיר אור אמונה בנפשות ישראל, והרי זוהי ממש מהותה של שירת הים, שירת הנשמה להשם יתברך מתוך בהירות עצומה באמונה. ויאמינו בה' ובמשה עבדו - או ישר.

רמז נוסף ניתן למצוא בפרשתנו לדרך עבודתו של רבינו בעל ההילולא. על הרה"ק מקאצק מסופר ששלח פעם לומר לאחד הצדיקים, כי עד שמרבה בתחנונים לפני השם יתברך שיחיש זמן הגאולה, יאמר נא לפני ישראל שישבו בתשובה על ידי זה יזכו לגאולה.

בכך פירש את הכתוב בפרשתנו ויאמר ה' אל משה מה תצחק אלי - מה הנך מפציר לפני השם יתברך לישועת ישראל, דבר אל בני ישראל ויסעו - אמור להם לעשות מעשה מצידם כדי שיזכו לישועת ה'.

דרך עבודתו של מרן הס"ק מיוזג יש בה של חיות ואור יחד עם תביעה ודרישה. מחד גיסא כמה וכמה מאמרים יש ממרן על אור וחיות הלב בתורה ועבודה, כמאמר ועל נהרות יכוננה, נהרות - נהורא, די וועלט שטייט אויף ליכטיגע דאווענענס און אויף ליכטיגע לערנענס - העולם עומד על תפלות מאירות ולימוד התורה בהארה. ומי יפאר גודל אור השבת, כמאמר רזא דשבת איהי שבת רז ג' אור, די ליכטיגקייט פון שבת דאס איז שבת - האור של שבת זהו השבת.

מאידך גיסא הלא מלאה תורתו של מרן בתביעות חזקות בעבודת ה', כך אמר ולא ישיגוהו משיגי הגוף - אלו הרוצים להשיג הנאות הגוף. ועוד אמר דעביד נייחא לה - הרוצה לעשות נחת רוח להשם יתברך, יאה כתיש כתישין - זאל זיך צושטיסן אינגאנצן - שיכתוש עצמו לגמרי.

שני ענינים אלו - היגיעה והאור אחוזים וקשורים זה בזה, תכלית העבודה לבוא להארת הדעת והרגשת אור האמונה, אך בלתי אפשרי לזכות לכך ללא יגיעה מתמדת בהכנעת החומר ובכל עניני העבודה. וכפי שהתבטא פעם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אן יגיעה קומט מען צו גארנישט צו - ללא יגיעה לא משיגים מאומה.

בני ישראל עומדים במצב של קושי ומצפים לאור, מצוה הקב"ה למשה דבר אל בני ישראל ויסעו - רק ביגיעה גדולה עד כדי מסירות נפש יזכו הם לאור גדול, ויסעו - ויאמינו - אז ישר.

חפצנו לזכות לאור הצדיקים - אור אמונה, אור שבת, ביגיעה בדרך עבודתם נזכה בעזרתו יתברך לאורם.

{ זכרות קודש }

שירת הים גילוי מציאות הבורא בטבע העולם

חטא, רק על ידי שנתלבש בו רוח שטות ונחסר בדעתו כי 'אתה מחיה את כולם', יכול ח"ו להכשל בחטא.

תכלית העבודה להתגבר בשעת נסיון

אמנם לאו כל העיתים שוים להאיר בו אור האמונה, ופעמים נחשך לבו ואינו מכיר בחיותו יתברך המחיה כל פרט בבריאה, ואזי נסיון גדול הוא להתגבר על עניני הטבע הנראים כמציאות בפני עצמם ח"ו. בעת הזאת יתחזק וידע שעיקר ביאת האדם לעולם עבור עמידתו בנסיונות, ותכלית העבודה התגברות בזמנים שנסתר ממנו אורו יתברך. ועל ידי גיעתו להתחזק באמונה ולהתגבר בעת החשכות והקושי, זוכה להגדיל אמונתו ולבהירות חדשה בהכרת חיותו יתברך בטבע העולם.

כדאיתא במדרש (ב"ר נה, א) 'והאלקים נסה את אברהם' (בראשית כב, א), כתיב (תהלים ס, י) 'נתת ליראיך נס להתנוסס' וגו', נסיון אחר נסיון גדולין אחר גדולין בשביל לגדלן בעולם. כי אמנם בעת הסתר אור האמונה יכול ליפול ממדרגתו באם אינו משיג חיות הבורא בטבע העולם, אבל כאשר מתגבר בעת החושך נעשה מהנסיון נס להתנוסס וזוכה להארה גדולה יותר באמונה.

במצרים נחסר בהכרת חיות הבורא בטבע

זה אשר היה בהיות ישראל בגלות מצרים, כמו שאמר חז"ל (שמו"ר כא, ז) ששר של יום קטרט ואמר הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז. ובודאי אין הכונה כפשוטו שמשוה בני ישראל בני א-ל חי למצרים הטמאים השפלים שעבדו ע"ז, אלא שאף שהחזיקו בקדושתם בגלות מצרים ולא שינו שמם לשונם ולבושם, ואף הכתוב העיד עליהם שהיו שמורים בטומאת מצרים כדכתיב (תהלים קכב, ד) 'שבטי י-ה עדות לישראל, בכל זאת נחסר אצלם בענין זה שיראו אור חיותו יתברך בכל דבר גשמי, וישתמשו בו באופן שידבקו בהשם יתברך.

וזהו בחינת עובדי ע"ז כדאיתא מרן הבעש"ט 'סרתם ועבדתם אלהים אחרים' (דברים יא, לו), שאם סר ממנו יתברך בענין גשמי מבלי להכיר בו חיות הבורא הרי זה כע"ז, כי כביכול מפריד הטבע הגשמי מהשם יתברך להיות כמציאות בפני עצמו.

המשך בעמוד ד <<<

איתא במכילתא 'אלקי אבי וארוממנהו' (טו, ב), אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע לא על נסים שעשית עמי אומר לפניך שיר וזמרה, אלא על נסים שעשית עם אבותי ועמי שאתה עושה בכל דור ודור.

יש לבאר מה טעם דוקא בשירת הים שוררו על כל הניסים שעשה עם אבותיהם ושיעשה עמהם.

איתא בסידורי האריז"ל שבעת אמירת השירה צריך לדמות בעיניו כאילו הוא עובר בים והקב"ה מצילו שודאי היה אומרה בשמחה רבה, לכן כל האומרה בכונה נמחלים לו כל עוונותיו.

יש לבאר מה טעם דוקא באמירת השירה בכונה זוכים למחילת עוונות יותר מבתפלה וכדו'.

התגברות על עניני הטבע בכה האמונה

הביאור כי בהיות איש יהודי חפץ לגשת לעבודת היוצר מתגבר עליו יצרו להפריעו ולמנעו, על ידי שמראה לו שקיימים בנפשו מדות ותאוות רעות וכיון שכן הוא מצד טבע העולם אין ביכלתו להתגבר עליהם, ובוה מחליש כחו ומייאשו מעבודתו. אמנם האמת שבכה האמונה יכול להתגבר על כל עניני הטבע, כמו שאמר חז"ל (מכות כד, ב) בא חבקוק והעמידן על אחת 'צדיק באמונתו יחיה' (חבקוק ב, ד). ובמהרש"א (מכות כג, ד"ה תר"ג) איתא ש'אנכי' ולא יהיה לך' אשר שמענו בסיני מפי הגבורה נכלל בהם כל מצוות התורה, 'אנכי' הוא שורש כל מצוות עשה ולא יהיה לך' כל מצוות לא תעשה.

כי בעת שמתבונן איש יהודי במציאות העולם ויודע שבאמת לית אתר פנוי מיניה, וכל טבע העולם ועניני הגשמיות הם חיותו יתברך, וכי אין שום מציאות בכל ענין גשמי מבלעדי דבר ה' המחיהו. אזי אף כאשר מתגברת לנגדו תאוה חומרית שנמשך אחריה מצד טבעו, מבין בדעתו כי הלא אף ענין זה אינו אלא חיותו יתברך, וא"כ היאך יתכן שיגרום לו ח"ו להתרחק מיוצרו. לכן בודאי תכלית ענין זה שיתקרב על ידו להשם יתברך, וכיון שאינו יכול להשתמש בו באופן שידבק עצמו בחיות ה' הקיים בו, עבודתו להתגבר על משיכת טבעו ובהתגברות זו ידבק בהשם יתברך.

זהו מאמר רז"ל (סוטה ג, א) אין אדם חוטא אא"כ נכנסה בו רוח שטות, כי בהיות האמונה מאירה בדעתו ודאי לא יבוא לידי

שיחת קודש מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א יומא דהילולא קדישא מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע

י"ג שבט תשס"ג

כאשר באים לסעודת ההילולא ורואים שעדיין לא סיימו להכין את הסעודה אין זה צריך להפריע מישוב הדעת, כי אם זה כך הרי שמשמים סובבו שיהא כך.

ישוב הדעת בכל זמן ומצב

הצדיקים הכניסו כחות באנשיהם שיעמדו בכל מצב בישוב הדעת ולא יפלו לכעס ולעצבות. כפי שפירש מרן הלעכוויטשער דברי המשנה (שבת י"ט, ו) מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל, המילה היא הסרת הערלה והפריעה היא גילוי על ידי הסרת עור נוסף.

וביאר בדרך העבודה שכאשר עוסק היהודי בתורה ומצוות זוכה על ידי זה לגילוי אור ה' בלבו, ואם מל שמתגבר על יצרו ומסיר מעצמו עניני הרע ולא פרע שעדיין לא זכה לגילוי אור תורה ומצוות, הסיבה לכך היא כאילו לא מל, שאף שמתגבר ונמנע ממעשים רעים, לא התגבר והסיר מעצמו הענינים שהם כאילו, כמאמר רז"ל (זוה"ק בראשית כ"ז) כל הכועס כאילו עובד ע"ז וכן כל המתגאה כאילו עבר בעירות חמורות, וכיון שלא טיהר לבו מענינים אלו אין אורו יתברך נגלה בנפשו.

כמה יש להזהר מכעס

יהודי הרי מוכן למסור נפשו על כל ענין ששייך לע"ז, מדוע א"כ אינו חרד כ"כ מדברי חז"ל שהכועס כאילו עובד ע"ז. אם זרה. אם מחשיבים כל מיני סגולות לעשות כל מיני ענינים במשך ארבעים יום שאמנם אלו דברים חשובים, כמה א"כ יש להחשיב ולהזהר בדברי חז"ל שהכועס כאילו עובד ע"ז. אם נעשה סעודה גדולה שיהא בה מכל טוב אבל היא מעורב בה כאילו עובד עבודה זרה, איזו שייכות תהא בכך ללעכוויטשער.

מובא בבית יוסף בסוף הלכות הבדלה (טו"ח רצ"ט) מעשה באדם שהיה מוכה שחין והלכה אשתו במוצאי שבת לשאוב מים ונתעכבה יותר מדי, ונזדמנה לה בארה של מרים ומלאה כד מאותן המים, כיון שבאה אצל בעלה כעס עליה ומרוב כעסו נפלה כדה משכמה ונשבר הכד ונפלו מטיפי המים על בשרו ובכל מקום שנתזו המים נרפא השחין, וע"ז אמרו חכמים (קדושין מ"ב) רגז לא עלתה בידו אלא רגזותו, כי אם היה מתיישב בדעתו ולא כועס היה שותה מהמים ונרפא לגמרי. ענין זה צריך להיות נר לרגליו של כל איש יהודי ובפרט איש חסיד, שבכל מצב לא יאבד את ישוב הדעת.

התכלית בסעודת מרעים

בכלל יש להתבונן כיצד היו חסידים יושבים לסעודה. מרן הלעכוויטשער אמר פעם שמתנגע לפלעציל ולזויער מילעך. כי בצעירותו היה לו פעם בשמחת תורה רק חתיכת פלעציל - צנימים ומעט זויעך מילעך - לבן, ובזקנותו בהיותו כבר מנהיג ישראל והיה לו כל טוב התגעגע לישוב הדעת והשמחה פנימית שהיה לו באותו שמחת תורה. כך היו חסידים עושים סעודה עם לחם ומעט שמן זית לטבול בו את הלחם, באופן שהעיקר היה הישוב הדעת והשמחה שהרגישו בסעודה.

כאשר יושבים יחד לסעודת מרעים אמנם טוב שמביאים הכל בשפע, אבל צריך שהאכילה תהא מתוך ישוב הדעת. כפי שמרן הלעכוויטשער אמר לאחד מאנשיו שיאכל פעמיים ביום, בבוקר כנגד תמיד של שחר ובערב כנגד תמיד של בין הערבים. מרן ודאי לא אמר דיבורים בעלמא שיביאו אדם לדמיונות שאכילתו היא כקרבן תמיד, כפי שמסופר שפעם שמע מרן אברך חוזר בהתלהבות מאמר מהזוה"ק שלא היה

לפי מדרגתו, ואמר לו שיהיה פן יסבור עוד מעט שאוחז בדרגה זו.

אכילה בישוב הדעת נחשבת כקרבן

והכונה בדבריו שהאכילה היא כנגד קרבן תמיד, כי קודם האכילה יש לאדם רתיחת הדם מתוך הרעבון, כפי שרואים שבשעת האכילה מתאווים לאכול עוד ועוד כי עדיין לא נרגעה רתיחת הדם, ואם ממתנינים מעט כבר מרגישים שבעים. לכך עבודה גדולה היא לאכול בישוב הדעת למרות שדמו רותח בקרבנו, כפי שבדרך כלל כאשר מכניסים חתיכת אוכל לפה תוקעים מיד את המזלג בחתיכה נוספת, אבל באמת מדוע יש לקחת עוד חתיכה לפני שגמרו את החתיכה הקודמת. כאשר אוכלים בישוב הדעת ממתנינים רגע לפני שמכניסים חתיכת אוכל לפה. לא משנה כ"כ מה אוכלים וכמה אוכלים, העיקר שאוכלים בישוב הדעת.

מטעם זה לא אחז מרן הלעכוויטשער כ"כ מתעניות, כי לפעמים אחר התענית רעבים מאד ואוכלים שלא בישוב הדעת. לכך אמר מרן לאותו אדם שיאכל בבוקר ובערב כנגד קרבנות התמיד, כי כאשר אוכלים בזמן קבוע יכולים לאכול בישוב הדעת מבלי לחטוף את המאכל, וההתגברות על רתיחת הדם נחשב כאילו מביא קרבן ומקריב חלבו ודמו על גבי המזבח.

באופן זה היו סעודת מרעים אצל חסידים שהיה לנשמה מזון מהסעודה יותר מלגוף. אמנם אפשר לעשות סעודות מבלי שיחסר בהם מאומה, אבל לא לשכוח שעיקר מטרת הסעודה הוא הישוב הדעת, יש להזהר לא לעשות מהעיקר טפל ומהטפל עיקר.

דעת נכונה וברורה בעבודת הבורא

בדרך זו היתה העבודה תמיד לדעת מהו התפקיד הנכון בזמן זה ולא להניח ליצר הרע לבלבל את הדעת, כפי שפירש מרן את הפסוק (תהלים לד, טו) 'סור מרע ועשה טוב', שפעמים דוקא בעת שמבקש יהודי לעסוק בתורה ותפלה ולקיים מצוות, מכניס בו היצה"ר מחשבות על שפלות מצבו ומפתהו שאינו ראוי לגשת לעבודת הבורא. ועל זה אמר הכתוב 'סור מרע ועשה טוב', בשעה שהנך בא לעשות טוב סור לגמרי מהרע ולא תזכור ממנו כלל, ותעסוק בתורה ומצוות בשלמות השמחה.

שמחה מתוך הכרה שהכל מהשם יתברך

כך גם כאשר מרן השקיע הרבה כחות שיחזיקו עצמם בהכנעה, הזהיר שלא יבואו מתוך ההכנעה לעצבות ויאוש אלא אדרבה על ידי רוב ההכנעה לתגבר יותר השמחה. כי באם מחזיק עצמו בגדלות שמה שמשיג הוא בכח עצמו, הרי שכחו הוא דבר מוגבל מאד ומה כבר יש לו. אבל כאשר נכנע ומבין שמצד עצמו אין לו מאומה וכל אשר יש לו הוא בכח השם יתברך שבקרבנו, א"כ יש בו כח ללא גבול - מי ישרנו וממילא מתגברת שמחתו יותר ויותר.

כדרך שפירש מרן הכתוב (עמוס ה, ה) 'אומר ה' אלקים חדל נא מי יקום יעקב כי קטון הוא'. 'אומר ה' אלקים' איש יהודי אומר להשם יתברך כאשר הוא במצב של 'חדל נא', אין נא אלא לשון תפלה. במצב וואס עס דאוונט זיך ניט אין לערנט זיך ניט [שאינו יכול להתפלל וללמוד], 'מי יקום יעקב' כיצד יקום ויתחזק במצב זה, 'כי קטון הוא' כאשר יחזיק עצמו בהכנעה הוא החיזוק הגדול ביותר.

שמחה אמיתית דייקא מתוך הפנעה

אלו ההולכים לפי חכמות הגויים, כאשר רואים אדם שאינו בשמחה מביאים בו גדלות וסוברים שעל ידי זה יהא בשמחה. אמנם האמת היא להיפך, כי על ידי גדלות יכולים לבוא לשמחה ליום או לשבוע, אבל לשמחה אמיתית זוכה דייקא על ידי שמכיר בגדלות הבורא ושפלות עצמו, ויודע שיש בקרבנו כח ה' שלגדולתו אין חקר. כדאיתא בזוה"ק (ח"י ש"ה קכ"ב) מאן דאיהו רב איהו זעיר מאן דאיהו זעיר איהו רב, מי שמחזיק עצמו בגדלות בכח עצמו הוא קטן כי כמה גדול הוא כח האדם, אבל המחזיק עצמו בקטנות שיועד שאין בו אלא כח ה' הוא גדול באמת.

ממרן אדמו"ר מוה"ר א זי"ע איתא בדברי הגמרא (ב"ב כ"ה:) הרוצה להעשיר יצפין הרוצה להחכים ידרים, ידרים היינו שיצדד עצמו בתפלתו מעט לצד דרום ויצפין לצד צפון, הקשה מרן מוה"ר א"מ יעשה החפץ הן בחכמה והן בעשירות ותיריך שיחזיק עצמו כאין, כי המחזיק עצמו ליש כאשר נמצא במקום זה אינו יכול להמצא במקום אחר, אבל אם מתבטל ואינו כמציאות בפני עצמו אינו סתירה שיהא אף בצפון ואף בדרום. ביטול זה היינו שיועד שכל מציאותו הוא מכח ה' שבקרבנו ועל ידי זה ממילא בא לשמחה.

צורת האדם ניכרת בממונו

היה אדם שרצה לתת מעות ללעכוויטשער אבל ידע שמרן לא יטול ממנו כי לא היה לו די פרנסתו, פעם אחת כאשר מרן לא היה בחדרו נכנס והניח מטבע על השלחן ויצא. כשנכנס מרן לחדר בקש לידע ממי המטבע ואחר שהביט במטבע הורה לקרוא לאותו אדם ושאלו האם נתן את המטבע עבורו או עבור מעות ארץ ישראל, כידוע שהיתה למרן מסירות נפש עצומה עבור מעות א"י. נתפעל אותו אדם מכך שידע מרן שהוא הניח את המטבע אמר לו מרן אין זה חידוש כי בממונו של אדם ניכרת צורתו, אלא שלא ידעתי אם הוא עבורי או עבור מעות א"י. הביאור בזה כי בעת שנותן אדם ממונו יש בו רצונו הרוחני וממילא ניכרת בו צורתו.

בעת שהיה מרן נשיא וגזבר מעות א"י שלח פעם אחת המעות שאסף לארץ ישראל עם רשימת האנשים שנתנו המעות, ואת נתינתו הסתיר תחת שמות אחרים שכתב על שמם יותר ממה שנתנו. כשבאו המעות לארץ ישראל להרה"ק מוה"ר א מקאליסק הביט ברשימת הנותנים, וכאשר לא ראה שם הלעכוויטשער נתיירא שמא אירע דבר מה בנשיאותו על מעות ארץ ישראל. הביט הרה"ק שוב ברשימה והרגיש היכן הטמין מרן מתנתו, נענה ואמר תודה לה' שיש יהודי שעושה כל מעשיו בלתי לה' לבדו.

תכלית הדיבור מצדיקים

כאשר מדברים מצדיקים התכלית בכך שתהא לכל הפחות נגיעה בדרכיהם, ויש להתבונן א"כ מה יכול ללמוד מכך והיאך תהא לו שייכות לדרכיהם ומעשיהם.

בתפארת שלמה (פר' כי תבוא) איתא שהרה"ק מלובלין במשך שש עשרה שנה יחד לו שעה בכל יום, להודות לה' יתברך ששלח לעולם הזה נשמתו של הרה"ק מברדיטשוב. יש להודות להשם יתברך ששתל צדיקים בעולם כי היאך היה העולם נראה אלמלא הם, ללא הצדיקים היינו ככסיל בחושך הולך ולא היה באפשרי זיך האלטן בחומרות העוה"ז, רק על ידי האור שהאירו הצדיקים יש כח להתחזק בכל הזמנים עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

הולך ואור

עיונים לאור דברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עבודת התפלה

תיכון תפילתי בקטורת - עבודת בני ישראל באמירת הקטורת

מאמר ב

במאמר הקודם למדנו כי עבודת הקטורת היא גילוי של 'ונקדש בכבודי', דהיינו שכל מעשי בני אדם וכל מחשבותיו, כל עשיות העולם הזה, ועשיית כלי המקדש - המעלה את כל חפצי העולם הזה, הכל הוא רק לייחד שמו יתברך וכבודו, והקטרת הקטורת היא שיא הגילוי של 'ונקדש בכבודי' כי על ידיה המתקת הדינים בשרשם.

במאמר זה ננסה ונלמד עומק המתקת הדינים הנעשית על ידי הקטורת ומזבח הזהב, הביטול והדעת בהקטרת הסממנים ועבודת וסגולת אמירתה בזמן הזה.

אמר הקב"ה לישראל, מכל הקרבנות שאתם מקריבין אין חביב עלי בקטרת. שכל הקרבנות כלן לצרכיהן של ישראל. כיצד, החטאת היתה באה על החטא... העולה באה על הרהור הלב... אבל הקטרת אינה באה אלא על השמחה, הוי שמן וקטרת ישמח לב. כך במדרש תנחומא פר' תצוה.

הקטורת היא תמצית וקיבוץ כל כוחות הנפש והעולם להשי"ת, ואות היא על דביקות ישראל ביוצרים ללא שום רבב, כועקת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א באחת השנים בתפילת המנחה של יום הפורים באמרו 'אחת לשישים או לשבעים שנה הייתה באה של שיריים לחצאין'.

נשווה בעצמנו - הטעים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א 'קטורת זו כמה זיכוכים עברה עליה, הדק היטיב היטיב הדק כתשו אותה, מדרו ומנו אותה לשיעור יום ביומו, וחצו אותה לשנים וקטורת זו נפלטה, לא זכתה שיקטירו אותה מעל גבי המזבח שכן עושים יתר מהשיעור הנצרך - שיריים לחצאין היא, לכאורה אבד סברה ובטל סיכוייה - לעולם לא תזכה עוד להתקטר בהאי קטירא לעשות נחת רוח לבורא ית"ש.

שישים ושבעים שנה חולפים, נידחת היא בצד בלשכת בית אבטינס, והנה יקריה אתגלי להו כד מטיא שעתא - הגיעה שעתה להתעלות אף היא, עולה קטורת זו ששבעים שנה חשבה כי נידחה היא מלהקריב לפני ה', זמוקטרת מוגשת לפני ית' לריח ניחוח'.

כל זאת למה?! המשיך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, להורות לבני ישראל כי לעולם לא אבד שחרם ולא בטל סיכויים, יכול היהודי להתהלך בחשכה שנים, ימים רבים תעטפנו הסתר הפנים ויעלה בליבו הלצנח יטוש א-ל?! לעולם לא אצליח לשוב לבורא ית"ש ולעבוד בלבב שלם?! אמרה תורה צא ולמד מהקטורת שבעים שנה זרוקה היא אך ברגע אחד התקשרה בקשר אמין עם השי"ת.

כי הקטורת אות היא על שמחת השי"ת בבני ישראל ונשמותיהם, תשוקת כנסת ישראל לדבקות ביוצרים ורצון הבורא בעמו ישראל באהבה.

השפעת העולם כידוע היא בעשרה תנועות שונות, המכונים בספ"ק 'עשר ספירות', התנועה הראשונה והנעלה מכולם היא ספירת ה'כתר', ומשמעה על פי פשוט להכתיר כח מסוים על נפש האדם - בקיצור ביטול, מציאות הביטול היא הכתר, ספירת הכתר היא כאמור תנועה בבריאה כולה דהיינו, אם האדם רעב מאד ואוכל להשיבע רעבונו ללא שום קבלת עול אחר, הרי הכתיר על עצמו את רעבונו, הוא התבטל כליל לרעבונו ועד שלא ישבע לא יכוף עצמו לשום דבר.

אם להוט אדם לממון ואין שום מעצור בו להשיגו, הרי מבוטל הוא לממונו, כל מציאותו ממון הוא, וכן על זה הדרך כל הדברים שבעולם. עשרת הכוחות שיש בעולם אף הם מורכבים מעשרה, מידת הכתר מחולק לעשר, החכמה, הבינה וכן הלאה, ובכל מידה הכתר בראשה, כי ללא ביטול לדבר אפילו במשהו - לא יוכל להשיגו, ונמשיל. אם רוצה האדם לעשות סעודה גדולה לכל רעיו וידידיו, ראשית עליו לקבוע זמן אותו הוא מקדיש לשם כך ולא שום דבר אחר, שנית עליו לקבוע סכום כסף אותו הוא מוציא לצורך קניית צרכי סעודה ולא שימוש אחר, וכן על זה הדרך, הרי לנו שכל הפעולות הנעשות בעולם ראשיתם בביטול.

גם הגעת האדם לעולם האל על ידי ביטול, כי במעי אמו אינו רוצה לצאת ורק כאשר מצווה עליו השי"ת יוצא הוא, וכן כל

בשעת מות שני בניו נדב ואביהו נדם אהרן, כי אהרן הכהן התבטל כליל לרצון השי"ת, לא היה בו אפילו משהו של תשוקה לדבר שאינו רצון השי"ת, לאחר ביטול זה זכה והכניע את השטן ומלאך המוות לגמרי כדאי' בחז"ל ומביאם רש"י בפרשת קרח שכפתו למלאך המוות והביאו אל פתח אהל מועד.

השטן גילה למשה רבינו את סוד הקטורת בשעת קבלת התורה, כי בהתפשט ריח עשן הקטורת אין שליטה לשום כח מלבד אהבת השי"ת לבני ישראל מחמת התקשרותם אליו. אך כשהגיע שעת מעשה לא הלך משה לבד עם מחתת הקטורת במחנה ישראל אלא שלח את אהרן אחיו שיעצור את המגיפה כי הביטול המוחלט שהיה לאהרן הכהן להשי"ת בעת מות בניו, ביטול זה הוא סוד הקטורת על כן היה אהרן זה שהשתמש בקטורת בשביל לבטל כל כוחות הטומאה.

בקר וידע - דעת הבורא מתבררת בקטורת

גם קרח ועדתו נתלבנו ונתבררו על ידי הקטרת, כנאמר בפסוק 'בקר וידע ה' אשר לו ואת הקדוש והקריב אלי', הדעת הוא המחבר בין המחשבה לעשייה, נמשיך את משל הסעודה שלמעלה. לאחר שגומר האדם בליבו לעשות סעודה, לא צריך להיות חכם גדול בכדי להבין שלסעודה צריך אוכל... זו היא התולדה הראשונית של המחשבה, והיא הנקראת 'חכמה' אך עדיין נשארת היא בבחינת המחשבה כי עדיין לא עשה עם מחשבתו זו מאומה, מחשבתו השלישית היא מה יאכלו באותה סעודה וזו מכונה בינה, כעת הוא יודע מה עליו לעשות, מה כמה ואיך לקנות, ומכאן קם ועושה מעשה, הרי לנו שהדעת היא המחברת בין המחשבה לעשייה.

בדרכי העבודה הדעת מבררת ומגלה את כל המעשים שהם רק לכבודו ולמלכותו, כמאמר הכתוב 'ידעת היום' היינו עם הדעת ניתן לחבר בין העולם הזה שהוא עשייה לחיות הפנימית הטמונה בה שהיא המחשבה הקדומה לבריאת העולם - כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. בכדי להשיג ידיעה זו עליו לבטל את כל רצונותיו האחרים וכאמור זו היא בחינת הכתר המתגלה בקטורת, אחרי שמוקטרת הקטורת נשפע דעת על כנסת ישראל כי הוי"ה הוא האלקים.

קרח ידע גם ידע את גדולת וקדושת משה ואהרן, אך הוא חלק על מלכותם על בני ישראל, באמרו 'כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' - אין לכם רשות להתנשאות על עם שהשי"ת שורה בקרב! אך משה רבינו השיבו 'ונחנו מה', לו היה בליבו אפילו משהו של רצון עצמי - חלילה לנו מהתנשאות על בני ישראל, אך אנחנו בטלים ומבוטלים באופן מוחלט לרצונו ית', ואנו רק כלים להשפעת אורו ית' על עם ה', ועל ידינו מתקשרים בני ישראל לידיעה זו כי ה' הוא האלקים.

על כן הורה השי"ת להקטיר קטורת, שעל ידה נשפע דעת לבני ישראל, ובזאת יבחנו, אם בטלים הם להשי"ת כליל ואין בליבם שום דבר מלבד רצון השי"ת הרי שהקטרתם תעלה לרצון לפניו ית' ואכן צודקים הם בטענתם לגבי משה ואהרן, אבל בהיות שלא הגיעו למדרגת ביטול הגמור כמשה ואהרן לא עלתה הקטרתם לרצון לפני השי"ת ונשרפו ממנה, כך התבררה רצון השי"ת בגילוי כבודו על ידי משה ואהרן שהתבטלו אליו.

עולם שנה נפש המתקשרת לבורא בזמן החשכות

כאמור, עשן נוטריקון 'עולם שנה נפש', הוראת עשן הקטורת היא על התקשרות כל הבריאה לרצון הפשוט של התגלות כבודו בעולם, על כן אמר אביי במסכת מנחות פרק המשך בעמוד ד <<<

ישראל זכו לאור חדש על ידי התגברותם

כאשר עמדו ישראל על הים והיו המצריים מאחוריהם והים מלפניהם המדבר מכאן וחיות רעות מכאן, 'זיראו מאד' (ד, י) כי היאך יעמדו נגד כל עניינים אלו שגדולים וחזקים מהם בטבע העולם. 'זיאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו', כי אדרבה מחמת שחפץ עתה להאיר להם הארה גדולה שלא זכו עד כה, שיראו בעיניהם כי אין בטבע שום מציאות מבלעדי חיותו יתברך, לכך נדרש מהם לעמוד בנסיון שלא עמדו בו עד עתה.

דוקא על ידי התגברותם על עניני הטבע אלו בהתחזקות שאין בהם טבע כלל יזכו לאור חדש באמונתם, וכמאמר מרן אדמו"ר הזקן ז"ע 'התיצבו וראו את ישועת ה' (פס' יא), התיצבו מלשון 'אמת ויצבי', שעל ידי שידבקו עצמם בנקודת אמת

לראות המציאות האמיתית של עניני הטבע, יראו ישועת ה' ויצאו מתחת יד מצרים לאור גדול.

זהו ענין ההודאה בשירת הים על הניסים שהיו ושעתידים להיות, כי הבורא יתברך עושה עם האדם ניסים ונפלאות בכל עת, אלא שמחמת הסתר הטבע אינו משכיל להכיר בניסו. לכן בשירת הים שהיא גילוי אלקותו יתברך שבטבע העולם, מכיר שכל הנראה לעיניו שנעשה בדרכי הטבע באמת הוא בהנהגת הבורא, ואזי אומר לפניו יתברך שיר וזמרה על נפלאותיו וטובותיו שעשה עם אבותינו ויעשה עמנו בכל דור ודור.

שירת הים מורה שאין שום טבע

לכך האומר שירת הים בכונה נמחלים לו כל עוונותיו. כי אין שירת הים הודאה על הנס בלבד, כי אם הוראה בחיי האדם שידע שאין שום מציאות טבעית מבלעדי הבורא יתברך. וכאשר מתבונן בזאת ומביט בעצמו כיצד סימא היצר

» המשך 'הולך ואור' מעמוד ג

התכלת כי חנוכת מזבח הזהב היתה בשעת בין הערביים, כידוע שבין הערביים הוא זמן התגברות הקליפות, דווקא בזמן ששכות זו התחדשה לבני ישראל עבודת הקטורת, כי תכלית הקטורת היא לקשר ולדבק להשי"ת כל כוחות הרע. רמז האר"י ז"ל על הפסוק ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטינה וכו', את הנרות בין הערביים נוטריקון - אהבה, כוונת הדברים על פי השגתנו הם כפי דברי המדרש המובאים בהקדמה שהקטורת תכליתה היא לשמחה, השמחה קיימת רק כשיש דבקות ואהבה בין השי"ת לכלל ישראל - אם יש דבקות ואהבה בין כנסת ישראל לקונה יש גם שמחה, בעליונים ובתחתונים!

מכאן מגיעים אנו לעבודת הקטורת אף בזמן הגלות והחשכות, נפתח תחילה בדברי הרה"ק ר' שלום תאומים בספרו הבהיר 'אור התורה':

"עקר מעשה הקטרת בזמן הזה הוא עם גְדֵל הַעֲנֵנָה וְהַשְּׁפִלוּת, וְלִהְרַחֵק מִן הַנְּאֻוָּה אֲפֹלוּ כָּל שֶׁהוּא אֲפֹלוּ מִן הַשְּׁמִינִית שֶׁבְשְׁמִינִית... וְכֹאשֶׁר הוּא בַעֲנָה וּבְשִׁפְלוּת פּוֹעֲלִים מַעֲשֵׂה הַקְטָרֶת אֲפֹלוּ בְזִמְנֵה הַזֶּה כְּמוֹ כְּבִית תְּפֹאֲרֵתוֹ בְּהִיּוֹתוֹ כְּכִנְיָנוּ כְּאֲשֶׁר הוּא מוֹכַח מְדַבְּרֵי הַזֹּהר"ק".

אור התורה פר' נשא ד"ה וידבר ה' - ע"ש באריכות נפלאה

ההכנעה והשפלות בזמן הזה - בהקטרת הקטורת בבית המקדש

אם בזמן המקדש יכול היה הכהן המקריב לכוון כוונותיו הנשגבות, לבטל עצמו להשי"ת בשלמות בשם כל ישראל, כיום שחרב בית מקדשנו ואין בידי אדם אחד להעלות את עבודת כלל ישראל לרצון לפני אדון כל, אזי כל אחד יכול וצריך להתבטל להשי"ת לפום דרגא דיליה, ראש ופתח לביטול להשי"ת הוא ההכנעה והשפלות, כי המתגאה אינו יכול להכניע עצמו לשום דבר וודאי שלא למציאות הבורא לכן - עקר מעשה הקטרת בזמן הזה הוא עם גְדֵל הַעֲנֵנָה וְהַשְּׁפִלוּת.

הרי לנו הפתח לדבקות השי"ת באופן נעלה ומרומם אף בזמן הגלות! בהכנע לב האדם, בביטול רצונותיו וייחודו להשי"ת עושה נחת רוח למעלה כמו בהקטרת הקטורת, על כן באמירת פרשת הקטורת יתבונן האדם בייחוד השי"ת על כל המעשים ובחיותו על הבריא, ומשם יבוא להכנעה וענווה וביטול כוחותיו ורצונותיו להשי"ת, על ידי ביטול מציאותו לבוא מתמתקים מעליו כל הדינים ואין שליטה לשום כח רע עליו, וכל טוב ישרה עליו כל הימים.

ע"פ דברות קודש תצוה תשס"ז - ליל שבת. ספה"ק 'דברי היים' פרשת קרח. ספה"ק 'אור התורה' פרשת נשא.

מאורי אור

פרשת בשלה באור רכותינו האדם נתעלה על ידי תיבות התפלה

אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים (טו, א). ברש"י סוס ורוכבו, שניהם קשורים זה בזה והמים מעלים אותם לרום וכו'.

הנה לכאורה אין מקום שיבוא האדם להלל ולפאר להשם יתברך רם על רמים, ומה לילוד אשה קרוץ מחומר לשבח למלך כל הארץ. אלא על ידי שמוציא בפיו תיבות התפלה השייכים למקום גבוה מאד, נתעלה הוא עצמו לעולמות גבוהים ויכול להלל ולשבח ליוצרו.

זהו הנרמז בכתוב 'אשירה לה' כי גאה גאה, ואף שהבורא יתברך גאה על גאים והכיצד שייך לשורר לו, 'סוס ורוכבו רמה בים' כאשר הסוס והרוכב היו קשורים זה בזה בתוך הים והמים העלו שניהם יחד, כן האדם קשור ואחוז בתיבות התפלה השייכים לעולמות עליונים, ועל ידי זה יכול לפתוח פיו להלל ולשבח לה' הגדול.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשלח תשע"ט, ליל שבת

טעם הידור מצוה עד שלישי

בספה"ק מגיד תעלומה (להרה"ק הבני יששכר) פירש הטעם שהידור מצוה עד שלישי במצוה, מחמת שדין הידור דרשו חז"ל (שבת קלג): מהכתוב בשירת הים 'זה א-לי ואנוהו' (טו, ב) התנאה לפניו במצוות. ואיתא במדרש (מכילהא א, ז) שמתחלה היו מובילים מרכבה בסוס אחד, ואצל יוסף נאמר (בראשית מא, מג) 'זירכב אותו במרכבת המשנה' שהיתה המרכבה עם שני סוסים, ובמצרים נאמר (ד, י) 'ושלישים על כולו' שרדפו אחר ישראל במרכבות של שלשה סוסים. לכך כאשר נעשה להם נס להנצל מיד מצרים נתעוררו להדר במצוות עד שלישי במצוה, כאשר ניצולו ממצרים שהוסיפו סוס שלישי למרכבתם.

עוד כתב שזהו מה דאיתא בחז"ל (פסחים קיח): שאמר הקב"ה לים פלוט אותם ליבשה ואני אשלם לך אחד ומחצה שבהם, שהוסיף לו הקב"ה שלישי כענין שלישי הנוסף בהידור מצוה. בדרך זו יש להוסיף לבאר כי אמרו חז"ל (שם) מאי דכתיב (תהלים קו, ז) 'זימרו על ים בים סוף', מלמד שאמרו ישראל כשם שאנחנו עולים מצד זה המצרים עולים מצד אחר, אמר הקב"ה לים פלוט אותם ליבשה וכו'. נמצא שבאמת היה זה פגם מצד ישראל שלא היתה אמונתם שלמה בטביעת מצרים, וכאשר ראו ישראל שאעפ"כ מגודל אהבת הבורא יתברך אותם אמר לים פלוט המצרים ליבשה והוא ישלם לו אחד ומחצה שבהם, נתעוררו בגודל אהבה ליוצרם להוסיף בהידור המצוות עד שלישי במצווה, כאשר אמר הקב"ה לים שיוסף לו שלישי. לכך דייקא אחר 'זירא ישראל את מצרים מת על שפת הים' אמרו, 'זה א-לי ואנוהו' - אתנאה לפניו במצוות.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשלח תשע"ח, קידושא רבא

עיניו שלא יראה אלקותו יתברך בעניני הטבע, ועל די רוח שטות של הסתר הטבע הסיר לבבו מעבודת הבורא והכשילו בחטא. נתעורר בחרטה אמיתית על מעשיו, היאך לא הכיר מציאות האמיתית שבטבע העולם כאשר מכיר עתה, ועל ידי זה נמחלים לו כל עוונותיו.

יעזור השם יתברך שנזכה בכל המצבים להידבק באמונתו יתברך ובתורתו, כי עיקר גילוי אורו יתברך בעניני הטבע הוא על ידי יגיעת התורה, מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע שהשבוע חל יו"ד דיליה אמר שיבואו זמנים קשים אבער ווער ס'וועט זיך האלטן וועט זיך דערהאלטן, כיום הננו במצב של 'ואנכי הסתר אסתיר' - אבער ווער ס'וועט זיך האלטן ויחזיק באמונה מבלי להתפעל מעניני הטבע וועט זיך דערהאלטן. יעזור השם יתברך שנזכה כימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

בשלח תשע"ה, רעוא דרעיון

נרבת ידידנו היקר
הר"ד דניאל בלצר הי"ו
לע"נ אביו
ר' צבי בן יצחק ע"ה
נלב"ע ט"ו בשבט

נרבת ידידנו היקר
הרה"ח ר' שלום ברוך לנדאו שליט"א
לרגל הולדת הנכד למז"ט
ולע"נ אביו
הגה"צ ר' ישראל ב"ר טוביה זצוק"ל
אב"ד תוחלת
ליו"ד ט"ו בשבט

נרבת
ידידנו היקר
העסקן הנמרץ לטובת אחינו בית ישראל
הרב יוסף בינדר הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
כנישואי בנו למז"ט ובשעטומ"צ

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
שגורה כזאת אל ידידנו היקר חבר המערכת
המסור בכל לב ונפש לעבודת הקודש ובכת"ב ישא
הרב אהרן דוד לנדאו הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב
צרופה ברכתנו שייכה להכניסו כבריתו של אברהם אבינו
ע"ה בעתו ובזמנו ולגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט מתוך
הרחבת הדיעת וניהא דקדושה
בכרחה נאמנה וכלב שמח
חברי המערכת